

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 26Co/65/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2623203753
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 09. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Matúš Staríček
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2023:2623203753.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedu senátu: Mgr. Matúš Staríček a sudcov: JUDr. Ľuboslava Vanková a Mgr. Jozef Mačej, v právnej veci žalobcov: 1. A. B., narodený X.X.XXXX, bytom C. XXXX/X, C., 2. A. B., narodená XX.XX.XXXX, bytom C. XXXX/X, C., 3. D. E., narodený XX.X.XXXX, bytom C. XXXX/X, C., 4. F. E., narodená X.X.XXXX, bytom C. XXXX/X, C., 5. A. G. B., narodená XX.X.XXXX, bytom H. XXXX/XX, C., 6. I. J., narodený XX.XX.XXXX, bytom C. XXXX/X, C., 7. K. G. J., narodená XX.X.XXXX, bytom C. XXXX/X, C., 8. A. L. E., narodená XX.X.XXXX, bytom M. XXXX/XX, E., 9. G. C., narodený X.X.XXXX, bytom C. XXXX/X, C., 10. A. L. C. E., narodená X.X.XXXX, bytom N. XXX/XX, O., 11. A. I. B. H., narodená X.X.XXXX, bytom C. XXXX/X, C., 12. N. E., narodený XX.X.XXXX, bytom N. P. XXX/X, C., 13. D. A., narodený XX.X.XXXX, bytom C. XXXX/X, C., 14. Q. A., narodená X.X.XXXX, bytom C. XXXX/X, C., 15. P. B., narodená XX.X.XXXX, bytom C. XXXX/X, C., 16. A. D., narodený XX.X.XXXX, bytom N. XXX/XX, C., 17. A. D., narodená XX.X.XXXX, bytom C. XXXX/X, C., 18. K. D. B., narodený XX.XX.XXXX, bytom C. XXXX/X, C., 19. R. A. L., narodená XX.X.XXXX, bytom C. XXXX/X, C., 20. A. E., narodená XX.X.XXXX, bytom E. N. XXXX/XX, L., 21. A. G. B., narodený X.X.XXXX, bytom C. XXXX/XX, C., 22. N. D., narodená XX.X.XXXX, bytom C. XXXX/XX, C., 23. A. E., narodený XX.X.XXXX, bytom H. B. XXX/XX, C., 24. K. G. E., narodená X.X.XXXX, bytom R. XXXX/XX, C., 25. H. P., narodený X.X.XXXX, bytom A. P. C. XXXX/X, C., zastúpení splnomocnenkyňou: Advokátska kancelária JUDr. Jakub Mandelík, s. r. o., IČO: 47 234 318, so sídlom Záhradnícka 4836/51, Bratislava, proti žalovanému: Mesto Šaštín - Stráže, IČO: 00 310 069, so sídlom Alej 549/36, Šaštín-Stráže, zastúpený splnomocnenkyňou: BOHUNICKÝ & Co. s.r.o., IČO: 47 876 034, so sídlom Lermontovova 16, Bratislava, o nariadenie neodkladného opatrenia, o odvolaní žalovaného proti uzneseniu Okresného súdu Senica č. k. 7C/13/2023-67 zo dňa 12.04.2023, takto

rozhodol:

I. Napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie m e n í tak, že návrh žalobcov na nariadenie neodkladného opatrenia z a m i e t a .

II. Žalovanému p r i z n á v a voči žalobcom nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Uznesením označeným v záhlaví súd prvej inštancie nariadil neodkladné opatrenie, ktorým až do právoplatného rozhodnutia Ústavného súdu SR o ústavnej sťažnosti zo dňa 8.3.2023 vedenej pod sp. zn. Rvp 681/2023 žalovanému uložil povinnosť zdržať sa akýchkoľvek úkonov smerujúcich k obmedzeniu alebo ukončeniu užívania vo výroku napadnutého uznesenia špecifikovaných bytov, ktoré užívajú jednotliví žalobcovia na základe zmlúv o nájme a zmlúv o postúpení a prevzatí práv a povinností. Svoje rozhodnutie odôvodnil súd prvej inštancie právne § 324 ods. 1, § 325 ods. 1 a 2 písm. d/, § 326 ods. 1, § 328 ods. 1, § 329 ods. 1, § 332 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

2. Vecne svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že dňa 17.3.2023 bol súdu prvej inštancie doručený návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým sa žalobcovia v 1. až 25. rade domáhali, aby súd uložil

žalovanému povinnosť zdržať sa akýchkoľvek úkonov smerujúcich k obmedzeniu alebo ukončeniu užívania bytov žalobcami v 1. až 25. rade, bližšie špecifikovanými v podanom návrhu, a to až do právoplatného rozhodnutia Ústavného súdu SR o ústavnej sťažnosti zo dňa 8.3.2023 vedenej pod sp. zn. Rvp 681/2023. Uvedený návrh žalobcovia v 1. až 25. rade odôvodnili tým, že žalovaný prostredníctvom tretích osôb vybudoval na ulici C. F. A. P. C. 6 bytových domov označených súpisnými č. XXXX až XXXX, v ktorých je umiestnených celkovo 30 bytov. Obstaranie bytov bolo financované: 1. uzavretím Zmluvy o úvere č. 205/1038/2013 zo dňa 27.12.2013 a Zmluvy o úvere č. 200/388/2014 zo dňa 16.6.2014 so Štátnym fondom rozvoja bývania (ďalej len „ŠFRB“), 2. uzavretím Zmluvy č. 0002-PRB/2014 o poskytnutí dotácie na obstaranie nájomných bytov zo dňa 11.6.2014 s Ministerstvom dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR a 3. z finančných zábezpek, ktoré žalovanému poskytli žalobcovia na základe zmlúv o uzatvorení budúcich „Nájomných zmlúv“ a zmlúv o uzatvorení budúcich „Kúpnych zmlúv“. Žalobcovia užívajú byty na základe nájomných zmlúv a zmlúv o postúpení a prevzatí práv a povinností. Žalobcovia uzavreli zmluvy o budúcich zmluvách a nájomné zmluvy so žalovaným v domnení, že po splnení dohodnutých podmienok nadobudnú nehnuteľnosti do vlastníctva. Od uzavretia nájomných zmlúv žalobcovia nerušene užívali predmetné nehnuteľnosti a žalovanému uhrádzali nájomné a ďalšie platby súvisiace s prevádzkou bytov. Obe zmluvné strany dodržiavali (plnili) záväzky vyplývajúce zo zmlúv. Žiadna zmluvná strana nemala pochybnosti o platnosti a účinnosti zmlúv, čo osvedčuje aj správanie žalovaného, kedy s niektorými so žalobcov uzatváral ďalšie právne úkony, informoval ich o zmenách súvisiacich s nájomnými zmluvami, napr. fond prevádzky, údržby a opráv, prijímal platby nájomného a pod. Dňa 26.5.2021 vykonal ŠFRB v sídle žalovaného kontrolu za účelom dodržiavania zmluvných podmienok a dodržiavania všeobecných právnych predpisov k poskytnutému úveru č. 200/388/2014. ŠFRB vykonanou kontrolou dospel k záveru, že žalovaný svojim konaním mal porušiť § 12 ods. 2, 6, 7 a 8 a § 18 ods. 3 zákona č. 443/2010 Z.z. o dotáciách na rozvoj bývania a o sociálnom bývaní, § 16 ods. 1 zákona č. 182/1993 Z.z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov a § 5a ods. 1 zákona č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám a uložil žalovanému odporúčania na nápravu zistených nedostatkov a na odstránenie príčin ich vzniku. Po vykonaní tejto kontroly žalovaný začal spochybňovať platnosť a účinnosť uzavretých zmluvných vzťahov so žalobcami. Žalovaný v oznámení zo dňa 4.10.2021 č. ŠS/2771/2021 skonštatoval, že Mesto Šaštín-Stráže zvažuje otázku platnosti a účinnosti nájomných zmlúv, nakoľko je toho názoru, že nájomné zmluvy sú uzavreté v rozpore so všeobecne záväznými právnymi predpismi a že Zmluvy o uzatvorení budúcich „kúpnych zmlúv“ mesto považuje za neplatné a neúčinné, a to vo vzťahu ku všetkým žiadateľom. Výzvou na urovanie sporu zo dňa 28.9.2021 žalobcovia požiadali žalovaného o urovanie vzniknutej situácie a nápravu stavu v prospech zachovania nájomného bývania a možnosti odkúpenia jednotlivých bytov. Žalovaný doručil žalobcom odpoveď, ktorej prílohou bol návrh dohody o skončení Zmluvy o nájme bytu a návrh dohody o ukončení Zmluvy o uzatvorení budúcej „Nájomnej zmluvy“ a zmluvy o uzatvorení budúcej „Kúpnej zmluvy“, vrátane návrhu novej nájomnej zmluvy. Tento žalovaným navrhovaný spôsob usporiadania vzniknutej situácie vôbec nezohľadňuje právny stav, ktorý sa v priebehu niekoľkých rokov vytvoril medzi stranami, preto je pre žalobcov neprípustný. Žalobcovia považujú zmluvy v časti, v ktorej sa nedotýkajú zákona č. 153/2013 Z.z. o Štátnom fonde rozvoja bývania a zákona č. 443/2010 Z.z. za platné a účinne uzavreté, pričom je neprijateľné, aby žalovaný mal prospech zo svojej vlastnej nepoctivosti. Hoci sú žalobcovia presvedčení o tom, že im svedčí užívací titul k bytom, žalovaný vytvoril stav právnej neistoty aj tým, že žalobcom doručil návrh dohody o skončení Zmluvy o nájme bytu. Žalobcovia majú opodstatnené obavy o stratu bývania, navyiac, keď vynaložili vlastné finančné prostriedky na výstavbu týchto bytových domov (tvrdiac, že bez ich finančnej pomoci by neboli nikdy postavené) a zároveň po sprístupnení bytov investovali ďalšie financie do ich zhodnotenia. Obavy žalobcov umocňuje tiež skutočnosť, že neboli prizvaní na prípadné rokovania medzi mestom, ŠFRB a MDVRR SR. Žalobcovia považujú nájomné zmluvy naďalej za platné, platia žalovanému nájomné a platby spojené s užívaním bytu. Naopak, žalovaný vnáša do týchto vzťahov stav právnej neistoty, keď sa zaoberá otázkou neplatnosti týchto zmlúv, chce vyhovieť ŠFRB a ukončovať niekoľkoročné nájomné vzťahy. Konanie žalovaného, ktorý spochybňuje platnosť zmlúv, resp. snaží sa ukončiť nájomné zmluvy považujú žalobcovia tiež za rozporný s dobrými mravmi, keď najprv od žalobcov zobral takmer pol milióna eur na výstavbu bytových domov, pri podpise zmlúv o budúcich zmluvách ich uviedol do omylu, že sa v budúcnosti stanú vlastníkmi bytov, dokonca zmluvy o budúcich zmluvách nezverejnil v súlade s relevantnou právnou úpravou, aby teraz spochybňoval platnosť nájomných vzťahov a argumentoval tým, že kto nespadá pod sociálny prípad podľa § 22 zákona č. 443/2010 Z.z., užíva byt v rozpore so zákonom.

3. Konanie o určenie, že žalobcovia v 1. až 25. rade sú nájomcami bytov bolo vedené na súde prvej inštancie pod sp. zn. 5C/7/2022, ktoré však bolo z dôvodu nezaplatenia súdneho poplatku

zo žaloby právoplatne zastavené dňa 23.1.2023. Dokiaľ nebude právoplatne rozhodnuté o platnosti nájomných zmlúv, žalobcovia majú obavu, že do toho času existuje riziko, že žalovaný v snahe urovnať právnu situáciu so ŠFRB a MDVRR SR bude vyvíjať snahy smerujúce k ukončeniu nájomných zmlúv (dokonca žalobcom už zaslal návrhy dohôd o ukončení nájomných vzťahov a z predložených dôkazov vyplýva, že jeho zámerom je vyhovieť požiadavkám ŠFRB) alebo môže pristúpiť k podaniu žalôb o vypratanie nehnuteľnosti. Neodkladnosť dočasnej úpravy vyplýva aj z toho, že hoci žalobcovia aj naďalej splňajú podmienky pre opätovné predĺženie nájomných vzťahov (uhrádzajú nájomné, dodržiavajú domový poriadok a pod.), žalovaný oznámil žalobcom, že nesúhlasí s predĺžením nájomného vzťahu. Z uvedeného dôvodu žalobcovia považujú za nutné v danej situácii, čo najskôr nariadiť neodkladné opatrenie, aby žalobcom ostalo zachované bývanie a zároveň, aby sa neodkladným opatrením dočasne zamedzilo žalovanému disponovať s predmetmi nájmov (bytmí), čím sa zamedzí vzniku ďalších sporov.

4. Neodkladné opatrenie v predmetnej veci už bolo nariadené uznesením Krajského súdu v Trnave č. k. 26Co/30/2022-613 zo dňa 11.5.2022, pričom jeho platnosť bola obmedzená krajským súdom do právoplatného skončenia konania vo veci samej. Vzhľadom na to, že konanie vo veci samej, vedené na súde prvej inštancie pod sp. zn. 5C/7/2022 bolo uznesením zo dňa 15.8.2022 zastavené pre nezaplatenie súdneho poplatku zo žaloby (právoplatné dňa 23.1.2023), žalobcovia sa z dôvodu podania ústavnej sťažnosti domáhajú opätovného nariadenia neodkladného opatrenia, a to až do právoplatného rozhodnutia Ústavného súdu SR o ústavnej sťažnosti zo dňa 8.3.2023 vedenej pod sp. zn. Rvp 681/2023.

5. Súd prvej inštancie mal zo skutkového stavu za preukázané, že žalovaný je vlastníkom bytov užívaných žalobcami v 1. až 25. rade na základe nájomných zmlúv a zmlúv o postúpení a prevzatí práv a povinností. Medzi stranami nie je sporné, že vlastníkom bytov je žalovaný, avšak spornou je platnosť nájomných zmlúv a aj platnosť zmlúv o uzatvorení budúcich kúpnych zmlúv k bytom. Nájomné zmluvy k bytom boli uzatvorené na dobu určitú s možnosťou automatického predlžovania doby nájmu. Medzi stranami nie je možná dohoda, žalobcovia v 1. až 25. rade považujú zmluvy v časti, v ktorej sa nedotýkajú zákona č. 150/2013 Z. z. o Štátnom fonde rozvoja bývania a zákona č. 443/2010 Z. z. o dotáciách na rozvoj bývania a o sociálnom bývaní za platne a účinne uzavreté, žalovaný zvažuje platnosť a účinnosť nájomných zmlúv a zmluvy o uzatvorení budúcich kúpnych zmlúv považuje za neplatné a neúčinné. Žalovaný žalobcom oznámil, že s predĺžením nájmu po ukončení doby nájmu nesúhlasí. Z obsahu návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia je zrejmé, že žalobcovia v 1. až 25. rade odvodzujú svoju požiadavku na neodkladnú úpravu jednak z tvrdenej okolnosti, že im svedčí užívateľský titul k bytom, pričom medzi stranami je spornosť o platnosť nájomných zmlúv a zmlúv o budúcich nájomných a kúpnych zmlúv k bytom, ako i z okolnosti, že z konania žalovaného je zrejma hrozba straty ich obydľia za stavu, že na výstavbu bytových domov vynaložili vlastné finančné prostriedky, pričom stav neistoty v právnych vzťahoch medzi stranami vytvoril žalovaný doručením návrhu dohody o skočení zmluvy o nájme bytu. Súd prvej inštancie sa stotožnil s názorom Krajského súdu v Trnave v uznesení č. k. 26Co/30/2022-613 zo dňa 11.5.2022, ktorým bolo nariadené neodkladné opatrenie v predmetnej veci do právoplatného skončenia konania vo veci samej sp. zn. 5C/7/2022, podľa ktorého sú to práve žalobcovia v 1. až 25. rade., ktorí musia osvedčiť naliehavosť potreby bezodkladnej úpravy pomerov medzi stranami alebo obavu z ohrozenia exekúcie. Skutočnosti uvádzané v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia boli podľa odvolacieho súdu skutočnosťami osvedčujúcimi potrebu bezodkladnej úpravy pomerov strán spôsobom navrhovaným žalobcami v 1. až 25. rade, keďže ochrana ohrozeného práva užívať byty vo vlastníctve žalovaného žalobcami v 1. až 25. rade si nepochybne vyžadovala zásah zo strany súdu. Odvolací súd poukázal na fakt, že sám žalovaný písomne oznámil žalobcom, že zvažuje otázku platnosti a účinnosti nájomných zmlúv a zmluvy o uzatvorení budúcich kúpnych zmlúv považuje za neplatné a ponúkol im vrátenie finančnej zábezpeky. Bezprostredná hrozba straty bývania za stavu spornosti vzájomných právnych vzťahov je postačujúcim dôvodom pre osvedčenie potreby neodkladného opatrenia, resp. neodkladnej úpravy pomerov strán. Potreba neodkladnej úpravy pomerov strán vyplýva aj z potreby zachovania stavu vecí existujúceho v čase uplatnenia nároku do skončenia konania o veci, teda do právoplatného vyriešenia otázky existencie či neexistencie tvrdeného nájomného práva strany, ktorá sa domáha nariadenia neodkladného opatrenia. Nariadenie neodkladného opatrenia je tak podľa názoru súdu jediný možný spôsob, ako sa môžu žalobcovia v 1. až 25. rade za danej situácie brániť proti možnému postupu žalovaného pristúpiť k podaniu žalôb voči žalobcom o vypratanie nehnuteľnosti, a v takom prípade budú žalobcovia nútení opustiť svoje byty, ktoré niekoľko rokov užívajú, platia žalovanému nájomné a ostatné súvisiace platby. Vzhľadom na uvedené skutočnosti súd prvej inštancie návrhu žalobcov na nariadenie neodkladného opatrenia vyhovel, pričom jeho platnosť časovo vymedzil do právoplatného rozhodnutia Ústavného súdu

SR o ústavnej sťažnosti zo dňa 8.3.2023 z dôvodu, aby bola zachovaná kontinuita v trvaní neodkladného opatrenia v období medzi právoplatným skončením súdneho konania sp. zn. 5C/7/2022 a rozhodnutím Ústavného súdu SR.

6. O nároku na náhradu trov konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP a žalobcom priznal ich plnú náhradu, nakoľko boli v konaní úspešní v celom rozsahu s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne v zmysle § 262 ods. 2 CSP samostatným uznesením, ktoré vydá vyšší súdny úradník, a to po nadobudnutí právoplatnosti tohto rozhodnutia.

7. Proti tomuto uzneseniu podal odvolanie žalovaný s návrhom, aby odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie zrušil. Odvolanie odôvodnil ustanoveniami § 365 ods. 1 písm. b) a h) CSP. Žalovaný namietal porušenie jeho procesných práv, a to až do takej miery, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces z dôvodu, že mu napadnuté uznesenie bolo doručené dňa 13.04.2023, avšak bez návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia. Opomenutím povinnosti doručiť návrh na nariadenie neodkladného opatrenia dochádza k porušeniu základných princípov sporového konania, a to najmä princípu rovnosti sporových strán (čl. 6 CSP) a princípu kontradiktórnosti (čl. 9 CSP). Žalovaný poukázal na to, že potreba úpravy pomerov účastníkov konania musí mať vždy nevyhnutne vzťah ku konkrétnemu hmotnoprávnemu nároku. Žalovaný žalobcom v súlade s čl. III. (Doba nájmu a skončenie nájmu) bod 1. nájomných zmlúv oznámil, že s predĺžením nájmu po ukončení doby nájmu nesúhlasí. Ak by aj súd vo veci samej dospel k záveru, že nájomné zmluvy boli platne uzavreté, znamenalo by to, že žalovaný v súlade s platne uzavretými nájomnými zmluvami oznámil žalobcom, že s predĺžením nájomného vzťahu po ukončení doby nájmu nesúhlasí a v súlade s platnými nájomnými zmluvami sa tak nájomné vzťahy ukončili uplynutím doby nájmu, t. j. ku dňu 31.12.2022. Skutočnosť, že Krajský súd v Trnave skôr vydal neodkladné opatrenie, rovnako aj skutočnosť, že konajúci súd sa s takýmto rozhodnutím stotožňuje, je absolútne irelevantná, nakoľko od momentu vydania skoršieho neodkladného opatrenia sa zásadne zmenili pomery. Ak si aj ochrana ohrozených práv žalobcov pôvodne vyžadovala zásah zo strany súdu, dnes už to neplatí, pretože: 1/ v čase nariadenia skoršieho neodkladného opatrenia plynula doba nájmu, 2/ v súčasnosti však už doba nájmu uplynula, 3/ v prípade, ak nájomné zmluvy neboli platne uzavreté, nájomný vzťah nikdy neexistoval, 4/ v prípade, ak nájomné zmluvy boli platne uzavreté, nájom sa skončil na základe oznámenia žalovaného, že s predĺžením doby nájmu nesúhlasí. Z uvedeného vyplýva, že bez ohľadu na to, či nájomné zmluvy boli uzavreté platne alebo naopak boli uzatvorené neplatne, z pohľadu súčasného stavu je možné dospieť len k jedinému záveru, že v súčasnosti neexistuje nájomný vzťah medzi žalobcami a žalovaným. Ak je zřejmé, že nájomný vzťah neexistuje, nie je možné nariadiť neodkladné opatrenie, ktorým sa má poskytnúť ochrana užívaciemu právu odvodzovanému od nikdy neexistujúcich alebo od ukončených nájomných zmlúv. Takéto opatrenie je v rozpore so zásadami opodstatnenosti a proporcionality, ktoré je pri rozhodovaní o nariadení neodkladného opatrenia nevyhnutne potrebné rešpektovať.

8. Žalovaný k argumentácii žalobcov uvedenej v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia uviedol, že finančná zábezpeka poskytnutá žalobcami na základe zmlúv o budúcich zmluvách bola poskytnutá aj na zabezpečenie povinností z nájomných zmlúv (v súlade s čl. III bod 3.1.2 zmluvy o budúcej zmluve; čl. IV bod 1. písm. k) nájomnej zmluvy). Žalovaný prostredníctvom e-mailu zo dňa 11.8.2021, na osobných stretnutiach a listom zo dňa 8.11.2021 navrhol žalobcom uzatvorenie nových nájomných zmlúv a vrátenie finančnej zábezpeky, ktorú žalobcovia zaplatili na základe zmlúv o budúcich zmluvách. Žalobcovia opakovane návrh žalovaného odmietli. Akékoľvek zmeny, úpravy, zhodnotenie bytov vykonávali žalobcovia dobrovoľne a v súlade s uzatvorenými nájomnými zmluvami na vlastné náklady (čl. III. bod 5. a čl. IV. bod 1 písm. c), písm. f) nájomných zmlúv). Zmluvy o uzatvorení budúcich zmlúv boli podpísané bez predchádzajúceho schválenia mestským zastupiteľstvom a bez ich následného zverejnenia podľa § 5a zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám, preto podľa žalovaného v zmysle § 47a Občianskeho zákonníka zmluvy o budúcich zmluvách nikdy nenadobudli účinnosť, resp. k ich uzavretiu nikdy nedošlo. Zmluvy o budúcich zmluvách sú z dôvodu absencie rozhodnutia mestského zastupiteľstva absolútne neplatnými právnymi úkonmi podľa § 39 Občianskeho zákonníka pre rozpor s ust. § 11 ods. 4 písm. a) zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení. Navyše, ak by žalovaný postupoval podľa zmlúv o budúcich zmluvách, konal by aj v rozpore s ustanoveniami § 9a zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí, podľa ktorého prevod vlastníctva majetku obce sa musí vykonať na základe obchodnej verejnej súťaže, dobrovoľnou dražbou alebo priamym predajom, ak jeho hodnota nepresiahne 40.000 eur. Prevod vlastníckeho práva k bytom na žalobcov alebo uskutočnenie akýchkoľvek právnych úkonov na základe zmlúv o budúcich zmluvách, ktoré boli

uzatvorené v rozpore so zákonom a sú preto podľa § 39 Občianskeho zákonníka neplatné, by bolo pre rozpor so zákonom tiež neplatné, spôsobiloby len ďalší protiprávny stav a neistotu v právnych vzťahoch. Žalovaný až na základe výsledkov kontroly ŠFRB a Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR zistil, že zmluvy o budúcich zmluvách a zmluvy o nájme boli uzatvorené v rozpore so zákonom. Na základe vykonaných kontrol konštatovali mnohé porušenia najmä zákona č. 443/2010 Z. z. a za účelom odstránenia protiprávneho stavu odporučili, aby žalovaný ukončil so žalobcami zmluvy o budúcich zmluvách a uzavrel so žalobcami nové nájomné zmluvy v súlade s platnými právnymi predpismi. Skutočnosť, že žalovaný v minulosti akceptoval nájomné vzťahy neznamená, že to musí robiť opakovane. Naopak ustanovenie čl. III. bod. 1. nájomných zmlúv mu umožňuje nesúhlasiť s ďalším predĺžením doby nájmu a ukončiť tak nájomný vzťah uplynutím dohodnutej doby nájmu, a to bez ohľadu na to, či si nájomcovia plnia alebo neplnia povinnosti vyplývajúce z nájomného vzťahu. Obmedzujúce neodkladné opatrenie by žalovanému tiež znemožnilo plniť povinnosti voči ŠFRB ako aj Ministerstvu dopravy a výstavby SR, čo môže vyústiť k sankciám v podobe zmluvných pokút ako aj povinnosti žalovaného vrátiť úvery ŠFRB a dotácie Ministerstvu dopravy a výstavby SR.

9. K odvolaniu žalovaného sa vyjadrili žalobcovia, ktorí navrhli napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdiť. Uviedli, že zásadu kontradiktórnosti nie je možné vnímať ako absolútnu, pretože nedoručenie návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia žalovanému nemohlo ovplyvniť rozhodnutie súdu, ktorý už v tom čase rozhodol o jeho nariadení. Žalovanému prípadným nedoručením návrhu nebolo znemožnené podať odvolanie a naďalej mal možnosť uviesť svoje výhrady voči neodkladnému opatreniu. Žalobcovia v tejto súvislosti poukázali na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/342/2015 zo dňa 11.6.2015. Nesúhlasili s tvrdením žalovaného, že nedoručením návrhu došlo k znemožneniu strane uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Žalobcovia majú za to, že už z tvrdenia žalovaného, že v súčasnosti neexistuje nájomný vzťah, možno vyvodiť nevyhnutnosť dočasnej úpravy pomerov vo forme nariadenia neodkladného opatrenia. Aj žalovaný má pochybnosti o tom, či má nájomné zmluvy považovať za platne alebo neplatne uzavreté, pričom otázka ich platnosti sa mala zodpovedať v konaní vedenom na Okresnom súde Senica pod sp. zn. 5C/7/2022. Keďže Okresný súd Senica zastavil toto súdne konanie a momentálne prebieha ústavnoprávny prieskum jeho rozhodnutí, považujú žalobcovia za racionálne, aby do meritórneho rozhodnutia Ústavného súdu SR ostal zachovaný status quo a aby sa žalovanému zamedzilo dočasne disponovať s bytmi. Nezodpovedaná otázka (ne)platnosti nájomných zmlúv a prebiehajúce konanie na Ústavnom súde SR ešte viac zvýrazňujú dôležitosť nariadenia neodkladného opatrenia. Práve novým návrhom sa docieli kontinuita v trvaní pôvodného neodkladného opatrenia, aby v prípade pokračovania súdneho konania nebol zmarený jeho predchádzajúci účel. Z uvedených dôvodov považujú žalobcovia nariadenie neodkladného opatrenia za opodstatnené. Žalobcovia majú obavy, že v prípade zrušenia namietaného uznesenia môže žalovaný pristúpiť k podaniu žalôb o vypratanie nehnuteľností, čím sa budú kumulovať ďalšie súdne spory. Žalobcovia užívajú byty už niekoľko rokov a aj v súčasnosti naďalej platia žalovanému nájomné a ostatné súvisiace platby, takže na strane žalovaného nemôže dôjsť k žiadnej majetkovej ujme. Skutočnosť, že žalovanému hrozia zmluvné pokuty alebo povinnosť vrátiť úvery (dotácie) ŠFRB a Ministerstvu dopravy a výstavby SR nie je dôvodom, pre ktorý by nemohlo byť nariadené neodkladné opatrenie.

10. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 ods. 1 CSP), po zistení, že odvolanie je podané včas a oprávnenou osobou (§ 359 a § 362 ods. 1 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 ods. 2 v spojení s § 357 písm. d/ CSP), po skonštatovaní, že odvolanie má zákonom predpísané náležitosti (§ 363 CSP) a že žalovaný použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379 a § 380 CSP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a dospel k záveru, že napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie nie je vecne správne a keďže nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie ani na jeho zrušenie, je potrebné ho zmeniť.

11. Predmetom prieskumu odvolacieho súdu s poukazom na skutočnosti osvedčené obsahom spisu, odôvodnenie preskúmaného uznesenia i argumenty strán predostreté v odvolacom konaní, bolo posúdiť, či boli splnené zákonné podmienky a dané skutkové okolnosti odôvodňujúce nariadiť vo veci žalobcami navrhované neodkladné opatrenie, ktorého účinky majú byť obmedzené do právoplatného rozhodnutia Ústavného súdu SR o ústavnej sťažnosti zo dňa 8.3.2023 vedenej pod sp. zn. Rvp 681/2023.

12. Podľa § 324 ods. 1 CSP, pred začatím konania, počas konania a po jeho skončení súd môže na návrh nariadiť neodkladné opatrenie.

13. Podľa § 324 ods. 3 CSP, neodkladné opatrenie súd nariadi iba za predpokladu, ak sledovaný účel nemožno dosiahnuť zabezpečovacím opatrením.

14. Podľa § 325 ods. 1 CSP, neodkladné opatrenie môže súd nariadiť, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery alebo ak je obava, že exekúcia bude ohrozená.

15. Podľa § 325 ods. 2 písm. d/ CSP, neodkladným opatrením možno strane uložiť, aby niečo vykonala, niečoho sa zdržala alebo niečo znášala.

16. Podľa § 326 ods. 1 CSP, v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia sa popri náležitostiach žaloby podľa § 132 uvedie opísanie rozhodujúcich skutočností odôvodňujúcich potrebu neodkladnej úpravy pomerov alebo obavu, že exekúcia bude ohrozená, opísanie skutočností hodnoverne osvedčujúcich dôvodnosť a trvanie nároku, ktorému sa má poskytnúť ochrana a musí byť z neho zrejmé, akého neodkladného opatrenia sa navrhovateľ domáha.

17. Podľa § 328 ods. 1 CSP, ak súd nepostupoval podľa § 327, nariadi neodkladné opatrenie, ak sú splnené podmienky podľa § 325 ods. 1, inak návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietne.

18. Podľa § 329 ods. 1 CSP, súd môže rozhodnúť o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia aj bez výsluchu a vyjadrenia strán a bez nariadenia pojednávania. Ak rozhoduje odvolací súd o odvolaní proti uzneseniu o zamietnutí neodkladného opatrenia, umožní sa protistrane vyjadriť k odvolaniu a k návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia.

19. Vychádzajúc z vyššie citovaných zákonných ustanovení je zrejmé, že neodkladné opatrenie môže súd nariadiť v dvoch prípadoch a to, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery alebo ak je obava z ohrozenia exekúcie, pričom tak môže učiniť pred začatím konania, počas konania a tiež po jeho skončení. Neodkladným opatrením sa sleduje procesná ochrana porušeného alebo ohrozeného práva do doby využitia procesných mechanizmov, slúžiacich na realizáciu práva na súdnu ochranu, bez ďalšieho porušovania alebo ohrozovania práva, o ochranu ktorého žalujúca strana žiada. Pri rozhodovaní o dočasnej úprave vzťahov medzi stranami sporu sa vychádza len zo stavu, ktorý je tu v čase rozhodovania o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia. Vzhľadom na charakter neodkladných opatrení, pri ich nariadení nemusí súd dodržať formálny postup určený na dokazovanie a zisťovať všetky skutočnosti potrebné pre rozhodnutie vo veci samej. To však neznamená, že súd môže nariadiť neodkladné opatrenie bez osvedčenia aspoň základných skutočností, ktoré by umožnili prijať záver o dôvodnosti a trvaní nároku, ktorému sa má poskytnúť bezodkladná ochrana. Osvedčenie (na rozdiel od dokazovania) znamená, že súd pomocou ponúknutých dôkazných prostriedkov zisťuje len najvýznamnejšie skutočnosti (teda nie všetky rozhodujúce skutočnosti). V konaní o nariadenie neodkladného opatrenia spočíva povinnosť tvrdenia a povinnosť tvrdenia osvedčiť na jeho navrhovateľovi, ktorý musí ponúknuť súdu také dôkazy, ktoré opodstatňujú naliehavosť, primeranosť a nevyhnutnosť vydať neodkladné opatrenie.

20. Existencia právneho pomeru medzi stranami sporu alebo nároku, prípadne ich osvedčenie samé osebe ešte netvorí zákonný dôvod pre vydanie neodkladného opatrenia. Až existencia skutočností odôvodňujúcich potrebu neodkladnej úpravy pomerov dovoľuje súdu neodkladné opatrenie nariadiť. Vzhľadom na závažnosť právnych následkov, ktoré zákon s jeho nariadením spája, a skutočnosť, že zasahuje podstatným spôsobom do práv druhého subjektu a obmedzuje ich, a to bez existencie samotného meritórneho rozhodnutia súdu, je nevyhnutné, aby súdy zodpovedne a s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu zvažovali relevantnosť a nevyhnutnosť takéhoto zásahu do subjektívneho práva, t. j. splnenie všetkých zákonných podmienok pre nariadenie neodkladného opatrenia.

21. Z návrhu žalobcov na nariadenie neodkladného opatrenia vyplýva, že požadované neodkladné opatrenie má povahu procesného zabezpečovacieho prostriedku vo vzťahu k hmotnoprávnemu nároku, ktorý bol uplatnený žalobou v konaní vedenom na Okresnom súde Senica pod sp. zn. 5C/7/2022. V uvedenom konaní sa žalobcovia domáhali vo veci samej určenia, že sú nájomcami bytov, eventuálne určenia, že právny vzťah založený zmluvou o uzatvorení budúcej nájomnej zmluvy a budúcej

kúpnej zmluvy trvá, alternatívne zaplataenia bezdôvodného obohatenia a náhrady škody. V rámci tohto konania Krajský súd v Trnave uznesením č. k. 26Co/30/2022-613 zo dňa 11.5.2022 nariadil neodkladné opatrenie, ktorým žalovanému uložil povinnosť zdržať sa akýchkoľvek úkonov smerujúcich k obmedzeniu alebo ukončeniu užívania vo výroku uznesenia špecifikovaných bytov, ktoré užívajú jednotliví žalobcovia, a to až do právoplatného skončenia konania vo veci samej sp. zn. 5C/7/2022 (čím tiež právoplatne vymedzil podmienky časového obmedzenia účinkov neodkladného opatrenia).

22. Z obsahu spisu sp. zn. 5C/7/2022 potom vyplýva, že Okresný súd Senica uznesením č. k. 5C/7/2022-630 zo dňa 15.8.2022 konanie zastavil pre nezaplataenie súdneho poplatku. Voči tomuto uzneseniu podali žalobcovia sťažnosť, o ktorej rozhodol Okresný súd Senica uznesením č. k. 5C/7/2022-650 zo dňa 20.1.2023 tak, že sťažnosť žalobcov zamietol. Toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 23.1.2023.

23. V aktuálne posudzovanej veci sa žalobcovia z dôvodu nimi podanej ústavnej sťažnosti voči uzneseniam Okresného súdu Senica č. k. 5C/7/2022-630 zo dňa 15.8.2022 a č. k. 5C/7/2022-650 zo dňa 20.01.2023 domáhajú opätovného nariadenia neodkladného opatrenia, a to až do právoplatného rozhodnutia Ústavného súdu SR o ústavnej sťažnosti zo dňa 8.3.2023 vedenej pod sp. zn. Rvp 681/2023.

24. K argumentácii žalovaného, ktorý v ním podanom odvolaní poukázal na to, že potreba úpravy pomerov účastníkov konania musí mať vždy nevyhnutne vzťah ku konkrétnemu hmotnoprávnemu nároku, odvolací súd uvádza, že je na samotnom súde, aby z obsahu návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia vyhodnotil, či má požadované neodkladné opatrenie povahu procesného zabezpečovacieho prostriedku vo vzťahu k hmotnoprávnemu nároku, ktorý je, prípadne má byť riadne uplatnený žalobou, alebo nie, pričom hmotnoprávnym nárokom sa má na mysli nárok uplatňovaný v civilnoprávnom konaní a nie v konaní o ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 Ústavy SR (na ktoré odkazovali žalobcovia v prejednávanej veci). Z vyššie uvedeného je potom zrejmé, že takéto civilnoprávne konanie prebiehalo a bolo právoplatne skončené zastavením konania. Vecná súvislosť s hmotnoprávnym nárokom tak bola daná práve v konaní vedenom na Okresnom súde Senica pod sp. zn. 5C/7/2022.

25. Odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje na to, že pri posudzovaní opodstatnenosti návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia je potrebné vychádzať aj z princípu subsidiarity vyplývajúceho z § 324 ods. 3 CSP. Subsidiarita týkajúca sa nariadenia neodkladných opatrení je síce výslovne upravená len vo vzťahu k zabezpečovaciemu opatreniu, avšak je aplikovateľná aj vo vzťahu k iným inštitútom, prostredníctvom ktorých môže byť dosiahnutá účinná súdna ochrana. Jej aplikácia sa primerane vzťahuje aj na tie právne inštitúty, prostredníctvom ktorých sú práva a oprávnené záujmy fyzickej, resp. právnickej osoby adekvátne a účinne chránené. Aplikáciu princípu subsidiarity je potrebné posudzovať vždy individuálne, pričom odvolací súd je toho názoru, že v prípade žalobcov za súčasnej situácie existuje iný právny inštitút slúžiaci na zabezpečenie dočasnej ochrany ich práv (porovnaj napr. uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 13/2020 z 22.1.2020, uznesenie Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 6Co/38/2021 zo dňa 8.7.2021). Neodkladné opatrenie totiž prichádza do úvahy až v prípade neexistencie iných inštitútov, prostredníctvom ktorých môže byť dosiahnutá účinná súdna ochrana práv a oprávnených záujmov fyzickej, resp. právnickej osoby, t. j. až v prípade, keď neexistujú ani iné právne inštitúty odlišné od tých, ktoré sú upravené v CSP, ako základnom procesnom predpise upravujúcom civilné sporové konanie. Za daného skutkového stavu, keď došlo k právoplatnému skončeniu konania vo veci vedenej na Okresnom súde Senica pod sp. zn. 5C/7/2022 a následnému iniciovaniu konania v zmysle čl. 127 Ústavy SR, slúžia na zabezpečenie dočasnej ochrany právneho postavenia dotknutých osôb (žalobcov) inštitúty upravené v § 129 až § 131 zákona č. 314/2018 Z.z. o Ústavnom súde SR a o zmene a doplnení niektorých zákonov (odklad vykonateľnosti a dočasné opatrenie).

26. Z dôvodu, že predmetom konania vedeného na Ústavnom súde SR pod sp. zn. Rvp 681/2023 (o ústavnej sťažnosti zo dňa 8.3.2023) nie je posúdenie hmotnoprávného nároku žalobcov (uplatňovaného v konaní pôvodne vedenom na Okresnom súde Senica pod sp. zn. 5C/7/2022) a z dôvodu, že v danej veci existuje iný právny inštitút slúžiaci na zabezpečenie dočasnej ochrany ich práv, odvolací súd, na rozdiel od právneho názoru súdu prvej inštancie (ktorý rozhodol v argumentačnej zhode s predchádzajúcim uznesením odvolacieho súdu vo veci sp. zn. 26Co/30/2022 bez toho, aby dôkladne skúmal podmienky pre nariadenie neodkladného opatrenia z hľadiska princípu subsidiarity), dospel k záveru, že na nariadenie požadovaného neodkladného opatrenia neboli splnené zákonné podmienky.

27. Odvolací súd preto napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie podľa ustanovenia § 388 CSP zmenil tak, že návrh žalobcov na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol.

28. Podľa § 396 CSP, ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacie konanie (ods. 1). Ak odvolací súd zmení rozhodnutie, rozhodne aj o nároku na náhradu trov konania na súde prvej inštancie (ods. 2).

29. Podľa § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

30. Podľa § 262 CSP, o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí (ods. 1). O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (ods. 2).

31. Vzhľadom na to, že odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie zmenil, je v zmysle citovaného ustanovenia § 396 ods. 2 CSP povinný rozhodnúť aj o nároku na náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie.

32. V dôsledku úplného zvrátenia výsledku konania na súde prvej inštancie sa plne úspešnou stranou s nárokom na náhradu trov konania stal žalovaný. O nároku na náhradu trov konania (prvoinštančného i odvolacieho) odvolací súd rozhodol podľa ustanovenia § 396 ods. 1 a 2 CSP v spojení s ustanovením § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP tak, že procesne plne úspešnému žalovanému priznal proti žalobcom nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu, a to z dôvodu, že strana, ktorá mala plný úspech vo veci (žalovaný), má nárok na náhradu všetkých účelne vynaložených trov proti strane, ktorá vo veci úspech nemala (žalobcovia). O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnom skončení veci samostatným uznesením podľa § 262 ods. 2 CSP.

33. Senát odvolacieho súdu toto uznesenie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).